



Erwin Ardüser, il president dalla Pro Laax (dretg) cul scenograf Remo Arpagaus (sen.), davos Roman Schmid ed Annatina Dermont – ed amiez il sur «Flurin floreal».



Sco ord ina finiastra contemplan ins il video cun scenas entuorn las poesias – inclusiv tolcas da tenta.

FOTOS AUGUSTIN BEELI

## Flurin floreal

Avertura dallas installaziuns en ed entuorn la Cularta a Laax

AUGUSTIN BEELI/FMR

■ **Mintga sera, cu ei vegn stgir, sezuglia la casa d'art e cultura Cularta a Laax en in «vestgiu» romantic. L'artista Annatina Dermont ed il videograf Roman Schmid han creau ina collascha tenor tschun poesias da Flurin Camathias. Remo Arpagaus complete-scha l'interpretaziun.** Dapresent ei bia gliעד ora el liber. Suenten in gi el «home-office» gaud'ins ina spassegiada nocturna all'aria frestga. Buca auter a Laax. Dapi l'jamna vargada seferman biars sper la Cularta. Ina installaziun visuala attrai. Dues fatschadas ein illuminadas, il beamer, installaus en ina scaffa mobila sil parcadì, sclarescha sulettamein il baghetg. Sil centimeter exact ha quei apparat centrau duas fatschadas aschia ch'ei

para ina tenda. Ins sa admirar in caleidoscop da colurs che semovan. Sil fons cumparan plaids, ei para parts da strofes da poesias. En bustabs alvs san ins leger: «enconuschel spitg e plaunca», «verdas vastas tendas» ni «less semiond jeu ruassar». Ils texts cumparan e svaneschan. Igl ei in video da nov minutas che serepeta. La collascha ha il tetel «Lingias denter plaids», creau quella han *Annatina Dermont* e *Roman Schmid*.

### In video cun taccas

L'artista ed il videograf ein omisus carschi si a Laax, els han seschau inspirar da tschun poesias da Flurin Camathias. Vendergis sera han els presentau l'emprema gada lur lavur. Era egl intern dalla Cularta san ins seschar menar da maletgs e romantica. Annatina Dermont e Ro-

man Schmid completeschan leu l'interpretaziun abstract-concreta. Enquala strofa han els scret vid las preits alvas dalla scala che meina dil plaunterren ell'emprema alzada. Leu san ins seser, mirar, suandar e relaxar. In video da 19 minutas, projectaus sillas treis finiastras grondas, metta el context las tschun poesias elegidas. Ins vesa maletgs dallas stagiuns, pastgs e roma cun neiv, aua tschalatonta, il Lag la Tuma sco tgina dil Rein, la garda dil Lag digl Oberst, il sulegl che tschaghegna ella Val Frisal.

Il video sereferscha silla lirica, la camera ei concentrada sil sentimental. Ils dus artists han registrau tempras e muments. Senza musica e senza gliעד. Mo l'aua che ramura en diversas sequenzas, ed ils zenns dalla baselgia da Laax interrompan il silenzi agreabel el local. Quei che po forsa

irritar duront ch'ins admira la natira ein ils duguots da tenta che crodan ord il vit e fuorman taccas. In ni l'auter po manegiar che quei disturbi la harmonia. «Quels duguots vulan render attent al scriver, agl autur», explicheschan ils dus artists. Igl ei in ferm segn – sch'ins enconuscha il motiv dallas «tolcas». L'interpretaziun vul buca rumper, mobein colligiar.

### Ina scenaria floreal

Lu aunc in plaid tier la contribuziun dil scenograf *Remo Arpagaus*. El plaunterren dalla Cularta muossa quel ina installaziun ch'ins savess titular «Flurin floreal». Ins entra el plaunterren e frunta sin ina culissa cun massa flurs e colurs. Tier l'entira installaziun dominescha il blau, mo era verd e tgietschen sedistinguan. 13 petgas fuorman la basa, entuorn qua-

ter da quellas ha gl'artist zugliau mintgama in tschupi. Igl ei il tschupi ch'ins fageva per ina messa nuviala, per fiastas da cant e da musica, per Sontgilcrest, ni era pigl esch-casa da nozzadurs. Interessanta ei la figura dil prer en habit da canoni. Sur Flurin Camathias ha ina fatscha floreala, el ver senn dil plaid. «Anti-modernist» numna Remo Arpagaus l'installaziun. Il «kitsch» sereferescha al conservativ, al bi, gie bunamein innocent. Flurin Camathias ha exprimiu savens en sia lirica la stateivladad, la patria e la forza d'in mund idealisau.

**L'installaziun ella Cularta fa part dil project «Viva Flurin» dalla Fundaziun Pro Laax. L'installaziun d'Annatina Dermont, Roman Schmid e Remo Arpagaus cuozza tochen ils 24 da matg 2021. La casa ei aviarta mintga di dallas 10.00 tochen las 16.30.**

## Sustegn pil turissem lumnezian

Manischar la facultad ei la suletta incumbensa da Lumnezia Turissem

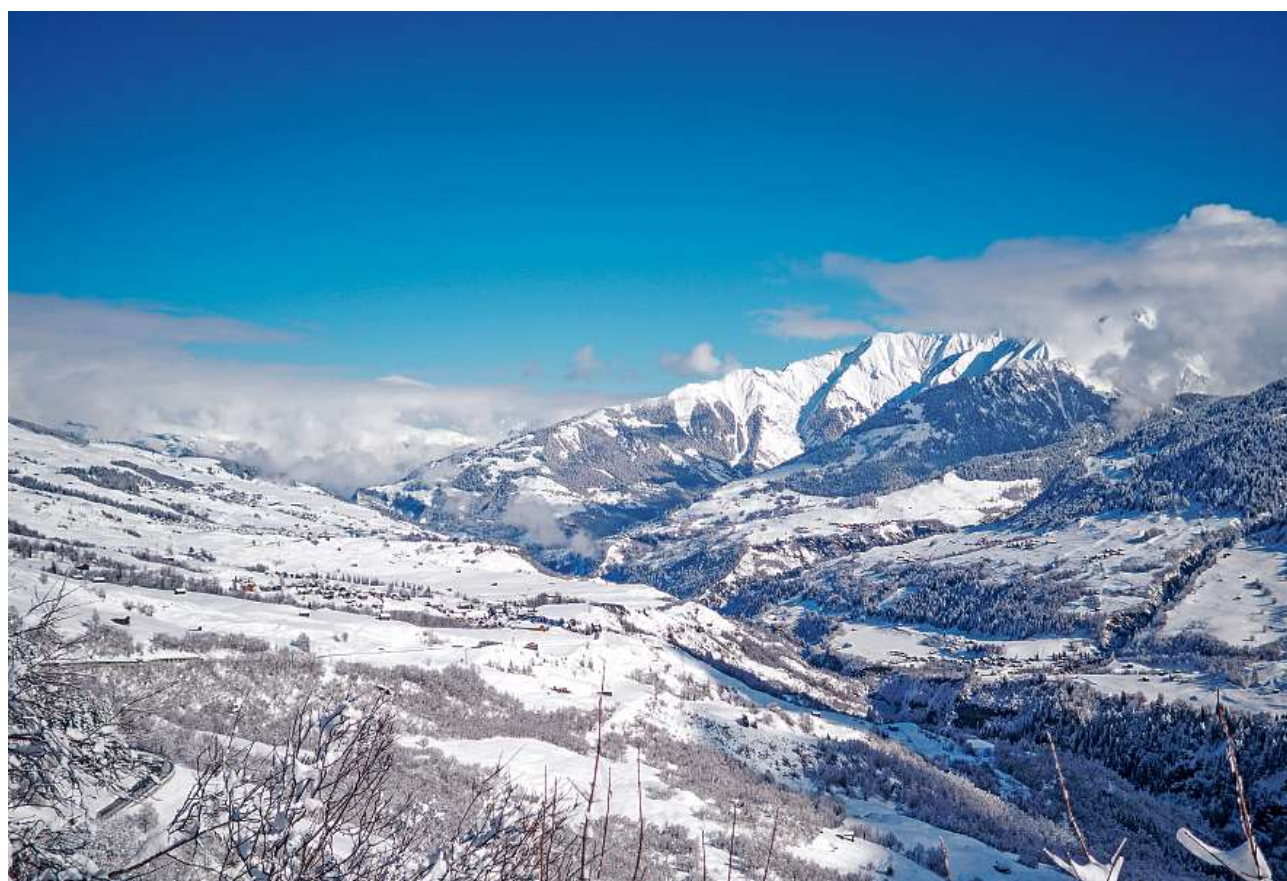
ANDREAS CADONAU/FMR

■ **Lumnezia Turissem tscherca ella val projects turistics digns da sustegn finanziel. Promover tals projects ei la suletta incarica restada alla uniu turistica suenter la fundaziun da Surselva Turissem avon diesch onns. Per sia promoziun po Lumnezia Turissem far diver dad ina biala facultad.** Sco «Schatzmeister» titulescha il president da Lumnezia Turissem, *Curdin Derungs*, sia incarica da president dall'uniun turistica lumneziana. Avon che l'organisaziun Surselva Turissem ha surpriu igl tgamun turistic ella Surselva amiez, era Lumnezia Turissem responsabla per ils fatgs turistics ella val. Incassar la taxa da cura, far reclama e sefatschentar cun l'infrastructura turistica eran las incumbensas principalas dalla uniu. Dapi la midada ein gia spari diesch onns. Oz ha l'organisaziun Lumnezia Turissem sulet da manischar sia facultad. Ina facultad a disposiziun per projects turistics en vischnaunca.

### Purtar plivalur

Tenor il reglament dalla uniu ston ils projects purtar ina plivalur als hosps, haver potenzial da gudignar novs hosps, augmentar l'attractivitat turistica ed haver effect persistent. Tut quei ei stau d'endriescher dacuort el Fegl Official Surselva.

Sco quei che *Curdin Derungs* ha dau d'entellir ha Lumnezia Turissem promoviu e contribuì el decours dils onns vargai a plirs projects d'infrastructura turistica ed era enviers activitads cultu-



L'uniun Lumnezia Turissem promova projects turistics ella val. La suletta incarica restada suenter che la Surselva Turissem SA ei s'establida.

FOTO DANIELA DERUNGS

ralas ei l'uniun stada generusa. Il president da Lumnezia Turissem ha concediu che las damondas per sustegn finanziel seigien ussa plitost tschessadas. Damondas che vegnan tractadas e decididas enteifer la suprastanza dalla uniu turistica. Ina uniu che dumbra 130 com-

membras e commembers e che cloma regularmein alla radunonza generala.

### Ina beindotada facultad

Buca meins che 100 000 francs stattan a disposiziun a Lumnezia Turissem mintg'onn per promover projects turis-

tics, ha il president explicau. Che la summa vegn buca sulet dallas contribuziuns annualas dil commembradi ei clar. Aschiditg che la facultad tonscha per contribuir al turissem ella val vegn era l'uniun a restar, ha *Curdin Derungs* dau d'entellir. Ils commembers stoppien decider,

sch'ei vali la peina da mantener Lumnezia Turissem. «In decenni, sche buca daplì, savein nus segir spitgar avon che tschentar la damonda d'existenza.» La risposta dependa secapescha con gronds ch'il basegn per sustegn finanziel ei in-summa ella val.

«Manischaun bein l'uniun.» Quei ei il pareri da plirs anteriurs exponents dalla uniu turistica lumneziana sin la damonda danunder che la facultad vegni. Dad ina vart ha l'uniun incassau la taxa da cura e finanziu il menaschi turistic. Investiziuns ell'infrastructura turistica ein per part vegnidadas dalla Pro Val Lumnezia e finanziadas dad autras varts, aschia che l'uniun ha saviu metter dalla vart ina part dallas taxas turisticas. La midada dallas structures turisticas ella Surselva amiez ha la facultad da Lumnezia Turissem para dumignau senza donn. Suenten che la Surselva Turissem SA ei s'establida e la vischnaunca Lumnezia ha surpriu diversas incaricas turisticas ha l'uniun schaffiu il reglament che pretenda da duvrar sia facultad per il turissem indigen. Dad eventualas contribuziuns da Lumnezia Turissem po era la vischnaunca Lumnezia profiter, sco quei ch'il president communal, *Daniel Solèr*, ha confirmau. El numna projects turistics lantschai dalla vischnaunca sco per exempel ina via tematica. Il president communal ei satisfatgs dad ina vart dil commembradi da Lumnezia Turissem da contribuir al svilup turistic e per l'autra dad investir la facultad. «Impurtont ei dad impunder ils daners e buca schar els enzanua sin clavella.»





**Scola bilingua Lachen a Cuiru**

Dapi 20 onns exista a Cuiru ina scola bilingua tudestg-romantscha. Sin rucca èn plirs meglieraments.

2



**L'elita da passlung a Sedrun**

La fin da l'emna vegninta han lieu ils campiunadis svizzers da passlung en Val Tujetsch.

4

# LA QUOTIDIANA

FMR Fundaziun Medias Rumantschas, Via da Masans 2, 7000 Cuiru, 081 544 89 10, redacziun@fmr.ch

■ ENGIADINA

«La motivaziun es avantman»

(fmr/afi) Quista fin d'eivna ha gnü lö la delegiada da l'Uniun da musica chantunala. Per la segunda jada han musicantas e musicants, commembers d'onur e'ls giasts s'inscuntrats in möd virtual. Tenor *Andy Kollegger*, il president da quist'uniun, resguarda la Confederaziun ils instrumaint da flà sco schlavazuns da virus. Quist eivna lantschan ils respunsabels üna concorrenza chi dess motivar

da sunar in gruppas pitschnas. La motivaziun da far cumünai-velmaing musica es avantman. «E quai na be pro'ls commembers da la società da musica da Scuol», es l'avis da *Reto Mayer*, il president da la cumischiun da musica chantunala. Daspö ses eivnas fan els a Scuol in gruppas da tschinch lur prouvas da musica.

> PAGINA 2 E 9

■ SURSELVA



La Cularta ei zugliada en in manti da colurs.

FOTO AUGUSTIN BEELI

Camathias ed il video

(fmr/abc) En connex cul giubileum da 150 onns *Flurin Camathias ein Annatina Dermont e Roman Schmid s'approfondai en tschun poesias*. Mintga sera, cu ei vegn stgir, sezuglia la casa d'art e cultura Cularta a Laax en in «vestgiu» romantic. L'artista ed il videograf han creau ina collascha visuala. Sin furs colurau cumparan e svaneschan texts. Il video da nov minutas ha il tetel «Lingias denter plaid». *Annatina Dermont e Roman Schmid ein*

carschi si a Laax, vendergis han els presentau lur lavur. Era egl intern dalla Cularta san ins se-schar menar d'in video da 19 minutas l'interpretaziun abstract-concreta. El plaunterren dalla Cularta muossa *Remo Arpagaus* ina installaziun ch'ins savess titular «Flurin floreal». Flurin Camathias ha esprimiu savens en sia lirica la stateivladad, la patria e la forza d'in mund idealisau.

> PAGINA 6

■ GRISCHUN CENTRAL

Las cunfirmaziuns zedan a la pandemia

(fmr/nl) La plev da Ziràn-Muntogna da Schons à spusto igl termin par las cunfirmaziuns par bunameing tres mains. Anstagl igl vendergis sontg vean ella ad aver liac igls 20 da zarcladur 2021. Ear la cunfirmaziun ad Andeer e spustada da la dumeingia da las palmas agls 30 da matg 2021. La raschun en las masiras da schurmetg actualas a la spràn-

za ca la situaziun samigliuri an dus mains. Tier la feasta ecclesiastica s'odan diferaints usits ca vingan purtos anavànt on par on, sco par exampel igl liac da la cunfirmaziun da la plev Ziràn-Muntogna da Schons: Las anadas peeras vignan cunfirmadas a Donat, quellas speeras a Ziràn.

> PAGINA 11

## Dus regiuns tschertgan ena strategia per seniors

PEDER ANTONA BALTERMIA/FMR

■ I vo betg per igls seniors indigens. Mabagn per trer notiers senioras e seniors tgi on ena tgesa u ena abitaziun da vacanzas ainten las regiuns Alvra e Purtenza/Tavo. Scu ins savess carmelar chels da midar lour li da domicil e neir a star ainten la periferia. Gist per chella dumonda ò en biro incumbenso lia dar rastosas cun ena retschertga pi gronda. Da chella è resortia tge premissas e tge basigns tgi chellas persungas tschartgessan per far la midada. Igl resultat dalla retschertga èn pero angal infurmaziuns nizevlas.

Alla finala decisiva è la realizaziun digl project e glez para betg gist dad esser schi simpel.

> PAGINA 8



Igl cunsigliar guvernativ Marcus Caduff explitgescha la strategia da carmelar seniors ainten las regiuns Alvra, Purtenza e Tavo.

FOTO PHILIPP BAER

«I dat odurs che las mieurs na supportan absolutamain betg»

Peder Antona Baltermia tradescha co ins po spaventar mieurs – senza metodos brachialas – pagina 16



FOTO SUSI ROTHMUND

## Per 95% immuns

(fmr/sr) Ier ha in team dad 11 persunas vaccinau per la secunda ga rodund 300 senioras e seniors a Mustér. La FMR ha fatg ina viseta e mirau sur la schuiala dil medi superiur pensiunau *Hans Jacomet*. La foto muossa igl apoteccher *Andreas Niggli* vid trer si ina sprezza cul vaccin.

Pagina 3



20012

Servetsch d'abunents e da distribuziun: tel. 0844 226 226 mail: abo@somedia.ch